

Sygn. akt XVII AmE 82/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Rękosiewicz

Protokolant: sekretarz sądowy Iwona Hutnik

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) sp. z o.o. z siedzibą w T.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 29 grudnia 2015 r. znak (...)

1. Oddala odwołanie.

2. Zasądza od (...) sp. z o. o. z siedzibą w T. na rzecz Prezesa Urzędu

Regulacji Energetyki kwotę 1 440 zł (jeden tysiąc czterysta czterdzieści) tytułem

kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Witold Rękosiewicz

Sygn. akt XVII AmE 82/16

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany) decyzją z dnia 29 grudnia 2015 r., nr (...), wymierzył (...) sp. z o.o. w T. (przedsiębiorca, powód) karę pieniężną w wysokości 712 335,88 zł, co stanowi (...) przychodu powoda z działalności koncesjonowanej osiągniętego w 2014 r., za to, że prowadząc koncesjonowaną działalność w zakresie wytwarzania ciepła oraz jego przesyłania i dystrybucji, w okresie od 1 września 2014r. do 31 lipca 2016r. przedsiębiorca stosował ceny i stawki opłat bez zachowania obowiązku, o którym mowa w art. 47 ust 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 z późn. zm., dalej: Pe) - czym naruszył art. 56 ust 1 pkt 5 tej ustawy.

(...) sp. z o.o. w T. w złożonym odwołaniu zaskarżyła decyzję Prezesa URE w całości. Zaskarżonej decyzji powód zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe poprzez jego błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, że powód ponosi odpowiedzialność za stosowanie cen i stawek opłat bez przestrzegania obowiązku ich przedstawienia do zatwierdzenia Prezesowi URE, mimo iż powód przedstawił taryfę XII do zatwierdzenia, stosując do czasu wydania decyzji Prezesa URE zatwierdzającej taryfę, dotychczasową zatwierdzoną taryfę XI zgodnie z dyspozycją art. 47 ust. 2c Pe.

b) art. 47 ust. 2d Pe poprzez jego błędne zastosowanie polegające na uznaniu, że decyzja Prezesa URE z 11 grudnia 2014r. została wydana w warunkach określonych w tym przepisie pomimo, iż treść decyzji, jak również treść ogłoszenia przez Prezesa URE o wydaniu tej decyzji w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) jednoznacznie wskazuje, że przyczyną odmowy zatwierdzenia XII taryfy dla ciepła było „niezgodność wnioskowanej do zatwierdzenia taryfy do wymagań określonych w art. 44 - 46 ustawy - Prawo energetyczne w szczególności planowanych kosztów paliw, kosztów usług obcych i kosztów wynagrodzeń”;

c) naruszenie art. 47 ust. 2c Pe poprzez jego niezastosowanie w sprawie, skutkujące błędnym uznaniem, że powód nie był uprawniony do stosowania taryfy XI do czasu wydania przez Prezesa URE decyzji zatwierdzającej nową taryfę, jak również z uwagi na toczące się postępowanie odwoławcze,

d) naruszenie art. 56 ust. 3 i 6 Pe poprzez ustalenie wysokości kary w nadmiernej wysokości wynikające z przyjęcia, że kara powinna stanowić równowartość różnicy w przychodach uzyskanych w kwestionowanym przez Prezesa URE okresie, co nie wynika z dyspozycji wskazanych przepisów Prawa energetycznego,

2. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

a) art. 6 k.p.a. w zw. z art. 30 ust. 1 Pe poprzez zastosowanie wykładni rozszerzającej przepisu art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe i nałożenie na powoda kary w okolicznościach nie objętych dyspozycją powyższego przepisu;

b) art. 8 k.p.a. w zw. z art. 30 ust. 1 Pe poprzez rażące naruszenie zasady zaufania do władzy publicznej polegające na przedstawieniu dowolnej, dostosowanej do potrzeb postępowania interpretacji treści i skutków decyzji o odmowie zatwierdzenia taryfy z 23 grudnia 2014 r.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania, powodowe przedsiębiorstwo podniosło, że przepis art.56 ust.1 Pe nie może podlegać wykładni rozszerzającej. W niniejszym postępowaniu nie miało miejsce stosowanie cen i taryf bez dochowania obowiązku przedstawienia ich do zatwierdzenia Prezesowi URE, gdyż powód złożył wniosek o zatwierdzenie XII taryfy przez upływem obowiązywania XI taryfy, a następnie w okresie przejściowym stosował taryfę XI na podstawie art. 47 ust.2c Pe. Zdaniem powoda był on uprawniony do dalszego stosowania XI taryfy, ponieważ nie została jeszcze wydana decyzja w sprawie wniosku o zatwierdzenie XII taryfy, którą powód przedstawił. Natomiast po wydaniu przez Prezesa URE decyzji odmawiającej zatwierdzenia taryfy, podstawę do stosowania dotychczasowej taryfy stanowił art. 47 ust. 2c pkt 2 Pe, gdyż przez Sądem Okręgowym w Warszawie zostało wszczęte postępowanie odwoławcze od tej decyzji (sygn. Akt XVII AmE 51/15) Dodatkowo toczyło się równoległe postępowanie w sprawie zatwierdzenia nowej taryfy XII, objętej wnioskiem spółki z dnia 20 stycznia 2015 r. Zdaniem powoda, sam Prezes URE uznał złożenie nowego wniosku przez powoda za okoliczność wyłączającą zastosowanie sankcji i uprawniającą powoda do stosowania w rozliczeniach wcześniej obowiązującej taryfy.

Powód wskazał także, iż w decyzji odmawiającej zatwierdzenia taryfy XII z dnia 23 grudnia 2014 r. brak jest wskazania, że odmowa uzasadniona jest koniecznością obniżenia cen, jak również brak udokumentowania zmian zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo działalności gospodarczej, które taką obniżkę by uzasadniały. W decyzji z 23 grudnia 2014 r. wskazano, że przyczyną odmowy jest niezgodność taryfy z art. 44-46 Pe, ze względu na nieprawidłowe skalkulowanie cen i stawek. Zdaniem powoda Prezes URE dopuścił się rażącego naruszenia zasady praworządności, a wydana decyzja podważa zaufanie do organów administracji.

Z ostrożności procesowej powód podważył także sposób wyliczenia nałożonej kary administracyjnej. W ocenie powoda nieuzasadnione jest ustalenie kary w wysokości odpowiadającej całości uzyskanego przychodu z różnicy taryf. Stanowi zbyt dotkliwą sankcję w stosunku do ewentualnych naruszeń. Proste porównanie przez Prezesa URE taryfy XI oraz zatwierdzonej później taryfy XII i obliczenie na tej podstawie kary nie odzwierciedla rzeczywistej różnicy w przychodach. Przedsiębiorca podniósł, że wniosek o zatwierdzenie taryfy złożył na 32 dni przed upływem obowiązywania poprzedniej taryfy, to jego zdaniem ewentualne opóźnienie wynosiło by 42 dni. Jednak nałożona w decyzji kara pieniężna została wyliczona z uwzględnieniem znacznie dłuższego okresu.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniosł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Prezes URE wskazał, że powód zgłosił wniosek o zatwierdzenie XII taryfy na 32 dni przed końcem obowiązywania XI taryfy. Stwierdził, że nie jest możliwe aby taryfa mogła obowiązywać po wygaśnięciu zatwierdzającej ją decyzji. Zaznaczył, że przepis art. 47 ust. 2c Pe pozostaje bez wpływu na cykliczny obowiązek przedsiębiorstwa energetycznego przedłożenia do zatwierdzenia taryfy. Zdaniem Prezesa URE w niniejszej sprawie przedsiębiorca przerzucił na odbiorców skutki późnego złożenia wniosku o zatwierdzenie nowej taryfy. W wyniku nieterminowego wykonania obowiązku zawartego w art. 47 ust. 1 Pe powód uzyskał dodatkowy przychód w wysokości(...) zł. Już w dniu złożenia wniosku przez powoda (30 lipca 2014r.) wiadome było, że zastosowanie nowych cen i stawek ulegnie znacznemu odsunięciu w czasie ponad okres obowiązywania dotychczasowej taryfy, ponieważ przedsiębiorstwo energetyczne wprowadza taryfę do stosowania nie wcześniej niż po upływie 14 dni, a nie później niż do 45 dnia od jej opublikowania. W ocenie pozwanego powód winien był wystąpić z wnioskiem odpowiednio wcześniej, aby dać Prezesowi URE czas na zbadanie i ocenę wniosku oraz publikację decyzji. Pozwanego stwierdził, że powód był świadomy, iż nowa taryfa zostanie wprowadzona w życie długo po upływie okresu obowiązywania poprzedniej taryfy i z tego tytułu, zważywszy na planowany spadek cen i opłat w nowej taryfie, uzyska dodatkowy dochód. Prezes URE zauważył także, iż pierwszy wniosek powoda o zatwierdzenie XII taryfy został rozpatrzony odmownie, ze względu na konieczność obniżenia stawek i opłat poniżej cen i stawek zawartych w dotychczasowej taryfie. Okoliczności te wskazują na chęć maksymalizacji zysku przez powoda. Natomiast kolejny wniosek o zatwierdzenie XII taryfy, złożony w dniu 20 stycznia 2015r. został złożony w okresie, w którym dotychczasowa taryfa już wygasła, zatem nie mógł przedłużyć stosowania dotychczasowej taryfy zgodnie z art. 47 ust.2c Pe. Pozwany oświadczył, że przy wymierzaniu kary uwzględnił przepisy art. 56 ust 3 i 6 Pe. Wymierzona kawa mieści się w granicach wyznaczonych przez art. 56 ust. 3 Pe, zgodnie z którym kara może wynieść maksymalnie 15 % przychodu ukaranego przedsiębiorcy z działalności koncesjonowanej osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Tymczasem w niniejszej sprawie kara przedsiębiorcy wyniosła (...) przychodu przedsiębiorcy. Pozwany pokreślił, że sytuacja finansowa powoda jest bardzo dobra i może on uiścić karę z zachowaniem wysokiego zysku.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) sp. z o.o. w T. jest przedsiębiorcą energetycznym, który prowadzi działalność gospodarczą na podstawie decyzji Prezesa URE o udzieleniu koncesji na przesyłanie i dystrybucję ciepła oraz na jego wytwarzanie. (k.4-62 akt adm.)

W dniu 9 kwietnia 2013 r. do Prezesa URE wpłynął wniosek o zatwierdzenie XI taryfy dla ciepła.(k.63 akt adm.) Decyzją z dnia 7 sierpnia 2013 r. Prezes URE zatwierdził ww. taryfę dla ciepła, ustalając okres jej obowiązywania do dnia 31 sierpnia 2014 r. (k.64 akt adm.) W dniu 30 lipca 2014 r. do Prezesa URE wpłynął wniosek przedsiębiorcy o zatwierdzenie XII taryfy dla ciepła. (k. 71 akt adm.)

Decyzją z dnia 23 grudnia 2014 r. znak(...) Prezes URE odmówił zatwierdzenia ww. taryfy dla ciepła. Jako przyczynę odmowy Prezesa URE wskazał ustalenie, iż kalkulacja cen i stawek opłat za ciepło została sporządzona przez przedsiębiorcę w oparciu o zawyżone koszty wykonywania działalności gospodarczej w zakresie zaopatrzenia w ciepło, zaś zaproponowana przez nie ogólna obniżka cen i stawek opłat o 4,09 % nie odzwierciedlała rzeczywistych i uzasadnionych kosztów jw. i winna być większa. (k. 72-81 akt adm.)

Od powyższej decyzji Prezesa URE przedsiębiorca złożył odwołanie. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z 14 marca 2016 r. sygn. akt XVII AmE 51/15 oddalił odwołanie powoda. Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 29 września 2017 r. sygn. akt VI ACa 792/16 oddalił wniesioną przez powoda apelację od orzeczenia SOKiK.

W dniu 20 stycznia 2015 r. przedsiębiorca złożył kolejny wniosek o zatwierdzenie XII taryfy dla ciepła. (k.83 akt adm.)

Prezes URE decyzją z dnia 18 czerwca 2015 r.nr (...) zatwierdził wnioskowaną przez przedsiębiorcę taryfę.(k. 85 akt adm.)

Przyjęty przez przedsiębiorcę ogólny spadek cen i opłat w ww. zatwierdzonej taryfie dla ciepła wyniósł 6,67%. Po ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym w dniu 22 czerwca 2015 r. taryfa została wprowadzona do stosowania w rozliczeniach z odbiorcami z dniem 1 sierpnia 2015 r.

Po upływie okresu obowiązywania taryfy XI, w okresie od dnia 1 września 2014 r. do dnia 31 lipca 2015 r. przedsiębiorca nadal stosował w rozliczeniach z odbiorcami stawki taryfowe ustalone w XI taryfie dla ciepła. Na podstawie porównania cen i stawek opłat wynikających z XI i XII taryfy dla ciepła, zatwierdzonej przez Prezesa URE decyzją z dnia 18 czerwca 2015 r., w okresie od dnia 1 września 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r. ustalono, że dodatkowy przychód Przedsiębiorcy wyniósł(...) zł, zaś w okresie od dnia 1 września 2014 r. do dnia 31 stycznia 2015 r. uzyskał dodatkowy przychód w wysokości (...) zł.

Jednocześnie przedsiębiorca wskazał, iż „z uwagi na możliwości techniczne systemu”, nie jest w stanie „uwzględnić rzeczywistych odczytów ilościowych” w okresie obejmującym niepełny miesiąc. Tym niemniej, jak wynika z powyższych wielkości, w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 stycznia 2015 r. przedsiębiorca uzyskał dodatkowy przychód w wysokości (...) zł ((...) zł – (...) zł). (k.93 akt adm.)

Prezes URE przyjął, iż w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 19 stycznia 2015 r. przedsiębiorca uzyskał nieuzasadniony przychód w wysokości (...) zł [(...) zł : 31 dni] x 19 dni]. Tym samym, w okresie więc od dnia 1 września 2014 r. do dnia 19 stycznia 2015 r. przedsiębiorca uzyskał z powyższego tytułu nieuzasadniony przychód w wysokości (...) zł ((...) zł + (...) zł). Z tytułu prowadzenia działalności koncesjonowanej w zakresie wytwarzania, przesyłania i dystrybucji ciepła oraz z uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw efektywności energetycznej w 2014 r. uzyskał ogółem przychód(...) zł, przy czym z wytwarzania ciepła uzyskał on przychód w wysokości (...) zł, z przesyłania i dystrybucji ciepła w wysokości (...) zł, zaś z tytułu pozyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw efektywności energetycznej przychód w wysokości (...) zł.

Przychód przedsiębiorcy z działalności koncesjonowanej w 2014 r. wyniósł (...) zł. (k.129-131 akt adm.) Jednocześnie, jak wynika z dokumentów przedstawionych przez przedsiębiorcę, osiągnął on łączny zysk netto według stanu na dzień 30 września 2015 r. w wysokości (...) zł. (k.122 akt adm.)

Z przedstawionych przez powoda informacji wynika, że na dzień 30 września 2015 r. uzyskane przez niego przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi wyniosły (...) zł, a zysk z tego tytułu wyniósł (...) zł. Jednocześnie przedsiębiorca na dzień 30 września 2015 r. posiadał aktywa trwałe o wartości (...) zł, w tym rzeczowe aktywa trwałe o wartości(...)zł oraz aktywa obrotowe o wartości (...) zł. (k.122-123 akt adm.)

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 47 ust. 1 Pe przedsiębiorstwa energetyczne, posiadające koncesje ustalają taryfy dla paliw gazowych i energii, proponując okres ich obowiązywania oraz przedkładają Prezesowi URE ustalone taryfy do zatwierdzenia.

W przypadku stwierdzenia niezgodności taryfy z zasadami i przepisami, o których mowa w art. 44-46 Pe Prezes URE odmawia zatwierdzenia taryfy - art. 47 ust. 2 Pe. Zatwierdzona taryfa podlega ogłoszeniu w sposób określony w ustawie i w terminie od 14 do 45 dni od publikacji jest wprowadzana przez przedsiębiorcę do stosowania. Na

przedsiębiorstwach energetycznych, przed rozpoczęciem stosowania taryfy ciąży więc, wynikający z art. 47 ust. 1 Pe obowiązek każdorazowego ustalenia taryfy z uwzględnieniem wymogów określonych w przepisach Pe i przedstawienia jej Presowi URE do zatwierdzenia w odpowiednim wyprzedzeniu.

Z powyższego wynika, że w ramach prowadzenia działalności koncesjonowanej, polegającej na wytwarzaniu, przesyłaniu i dystrybucji ciepła stosowanie stawek innych niż wynikające z zatwierdzonej przez Prezesa URE taryfy jest niedopuszczalne. Zgodnie ze stanowiskiem utrwalonym w doktrynie i orzecznictwie przedsiębiorstwo energetyczne może stosować zatwierdzoną przez Prezesa URE taryfę tylko przez okres, na jaki została zatwierdzona (vide: wyrok SN z dnia 5 czerwca 2007r., sygn. akt III SK 7/07). Po upływie tego okresu decyzja administracyjna Prezesa URE o zatwierdzeniu taryfy wygasa i dalsze stosowanie tej taryfy jest równoznaczne z naruszeniem art. 56 ust.1 pkt 5 Pe.

Bezspornym w sprawie jest, że (...) sp. z o.o. z siedzibą w T., będąc koncesjonowanym przedsiębiorcą energetycznym, w okresie od 1 września 2014 r. do 31 lipca 2015 r., a więc przez 11 miesięcy stosował ceny i stawki opłat bez zachowania obowiązku, o którym mowa w art. 47 ust. 1 Pe. Mając na uwadze ceny i stawki opłat stosowane przez powoda wynikały z taryfy XI, której termin obowiązywania upłynął z dniem 31 lipca 2014 r. należy stwierdzić, że w okresie od 1 września 2014 r. do 31 lipca 2015 r. powód stosował taryfę, która nie została przez Prezesa URE zatwierdzona do stosowania w tym okresie. W świetle powołanego wyżej stanowiska Sądu Najwyższego nie można więc się zgodzić z zarzutem powoda, że Prezes URE w nieprawidłowy sposób zastosował przepis art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe, ponieważ po upływie okresu obowiązywania taryfy XI powód stosował poprzednio obowiązującą taryfę, której ceny i stawki zostały przez Prezesa URE zatwierdzone. Wobec wygaśnięcia decyzji administracyjnej zatwierdzającej taryfę XI dalsze stosowanie przyjętych w niej cen i stawek stanowiło naruszenie art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe. Zgodnie jednak z art. 47 ust. 2c Pe, jeżeli po upływie okresu, na jaki taryfa została ustalona, spełniona będzie jedna z przewidzianych w tym przepisie okoliczności, do dnia wejścia w życie nowej taryfy przedsiębiorca energetyczny jest uprawniony do stosowania taryfy dotychczasowej. W art. 47 ust. 2d Pe, ustawodawca wyłączył stosowanie tego uprawnienia, jeżeli decyzja Prezesa URE, odmawiająca zatwierdzenia taryfy jest uzasadniona koniecznością obniżenia cen i stawek opłat poniżej poziomu cen i stawek opłat zawartych w dotychczas obowiązującej taryfie i wynika z udokumentowanych i opisanych zmian zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej. Mając na uwadze treść uzasadnienia decyzji Prezesa URE z dnia 23 grudnia 2014 r. o odmowie zatwierdzenia taryfy XII przedstawionej przez przedsiębiorcę we wniosku złożonym w dniu 30 lipca 2014 r. oraz treść wyroków sądów rozpoznających odwołanie od tej decyzji, które potwierdziły stanowisko Prezesa URE, że w kalkulacji taryfy powód przyjął zbyt małą obniżkę kosztów polegającą na niezgodności wnioskowanej taryfy z wymaganiami określonymi w art. 44-46 Pe uznać należało, że w okolicznościach nin. sprawy nie doszło do spełnienia przesłanek wymienionych w art. 47 ust. 2c Pe. W związku z tym zgodzić się należało z Prezesem URE, że poprzez stosowanie po upływie okresu obowiązywania taryfy XI cen i stawek opłat wynikających z tej taryfy przedsiębiorca dopuścił się naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd stanął na stanowisku, że powód swoim działaniem nie dochował należytej staranności w prowadzeniu działalności koncesjonowanej i nie dopełnił obowiązku określonego w art. 47 Pe, ponieważ nie przedstawił Prezesowi URE do zatwierdzenia taryfy ustalonej w sposób uwzględniający wymogi określone w art. 44 – 46 Pe.

Wprawdzie w dniu 30 lipca 2014r. tj. na 32 przed upływem okresu obowiązywania dotychczasowej taryfy, przedsiębiorstwo złożyło do Prezesa URE wnioski o zatwierdzenie nowej XII taryfy dla ciepła, jednakże uczyniło to zbyt późno. Wynika to już choćby tylko z treści art. 47 ust. 3 pkt 2 ustawy, w myśl którego Prezes URE kieruje do ogłoszenia, na koszt przedsiębiorstwa energetycznego, we właściwym miejscowo wojewódzkim dzienniku urzędowym zatwierdzone taryfy dla ciepła – w terminie 7 dni od dnia zatwierdzenia taryfy, a zgodnie z art. 47 ust. 4 ustawy przedsiębiorstwo energetyczne wprowadza taryfę do stosowania nie wcześniej niż po upływie 14 dni i nie później niż do 45 dnia od dnia jej opublikowania. Do tego dla powoda, jako działającego od wielu lat na rynku profesjonalisty oczywiste jest, że zapoznanie i ocena Prezesa URE z obszernym wnioskiem o zatwierdzenie taryfy również wymaga dłuższego okresu czasu. Tak więc procedura zatwierdzania oraz ogłaszania nowej taryfy i terminy jej wprowadzenia do stosowania powodują, że nowa taryfa nie mogła zostać wprowadzona automatycznie po upływie

okresu obowiązywania dotychczasowej taryfy, czego powód z pewnością był świadomy. W ocenie Sądu, przedsiębiorca winien zorganizować koncesjonowaną działalność gospodarczą w taki sposób, aby wypełnić należycie obowiązek wynikający z art. 47 ust. 1 Pe. Zgodzić należy się z Prezesem URE, że powód składając wniosek tak późno był w pełni świadomy, iż nowa taryfa zostanie wprowadzona w życie długo po upływie okresu obowiązywania poprzedniej taryfy oraz, że uzyska on z tego tytułu dodatkowy przychód, co faktycznie miało miejsce w niniejszej sprawie. Dodatkowy przychód wynikał z faktu, że w ostatecznie zatwierdzonej przez Prezesa URE taryfie XII wykazano ogólny spadek cen w wysokości 6,67% w stosunku do taryfy XI. Natomiast powód stosował taryfę XI jeszcze niemal rok po upływie terminu jej obowiązywania. Kosztami opieszałego działania powoda obciążeni zostali odbiorcy, którzy w tym okresie ponosili wyższe koszty ciepła. Trafne jest zdaniem Sądu stanowisko wyrażone przez Prezesa URE, że przyznanie racji powodowi skutkowałoby sankcjonowaniem sytuacji, w której powód czerpałby korzyści z naruszenia przepisu art. 47 ust.1 Pe.

Warto odnotować, że przedsiębiorca nie przedstawił żadnego powodu uzasadniającego, z jakiej przyczyny wniosek o zatwierdzenie taryfy złożył tak późno. Co więcej, jak wynika z akt sprawy, przedłożony wniosek był niekompletny, co uniemożliwiło przystąpienie do jego analizy merytorycznej. Nadto w toku procesu przedsiębiorca wniósł o przedłużenie terminu do udzielenia odpowiedzi na skierowane do niego wezwanie o udzielenie niezbędnych do rozpatrzenia wniosku wyjaśnień. Powyższe okoliczności spowodowały opóźnienie w rozpoznawaniu wniosku o zatwierdzenie taryfy, czego z całą pewnością powód był świadomy.

Kolejną okolicznością obciążającą powoda jest fakt, iż stawki we wniosku o zatwierdzenie taryfy z dnia 30 lipca 2014 r. były zawyżone, co skutkowało odmową zatwierdzenia taryfy przez Prezesa URE, decyzją z dnia 23 grudnia 2014 r. Prezes URE ustalił, że kalkulacja cen i stawek za ciepło została sporządzona w oparciu o zawyżone koszty wykonywania działalności gospodarczej w zakresie zaopatrzenia w ciepło, zaś zaproponowana przez powoda obniżka cen o 4,09% nie odzwierciedlała kosztów i winna być większa. Powód zaskarżył decyzję z dnia 23 grudnia 2014 r., lecz wyrokiem z dnia 14 marca 2016r. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie, stwierdzając, iż przedstawiona do zatwierdzenia taryfa została opracowana niezgodnie z wymaganiami określonymi przez przepisy, na podstawie których taryfy dla ciepła powinny być ustalane i które zostały określone w Pe oraz w rozporządzeniu taryfowym.

Wszystkie powyższe okoliczności czynią całkowicie bezzasadnym zarzut naruszenia przez organ art. 56 ust.1 pkt.5 Pe. W ocenie Sądu powód bez wątpienia ponosi odpowiedzialność za stosowanie cen i stawek z XI taryfy po upływie terminu na jaki została ona zatwierdzona. W ocenie Sądu nie można zgodzić się z powodem, iż Prezes URE zastosował wykładnię rozszerzającą przepisu art. 56 ust.1 pkt 5 Pe. Działanie powoda mieściło się w dyspozycji tego przepisu, który obliguje Prezesa URE do nałożenia kary na przedsiębiorców, którzy stosują taryfy, nie przestrzegając wynikającego z art. 47 ust. 1 Pe obowiązku ich przedstawienia Prezesowi URE do zatwierdzenia. Jak słusznie podniesiono w wyroku tutejszego Sądu z dnia 11 czerwca 2003 r., XVII Ame 71/02, w świetle art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe zdefiniowania tego, co należy rozumieć pod pojęciem przestrzegania obowiązku przedstawienia taryfy Prezesowi URE do zatwierdzenia nie można ograniczać tylko do przedłożenia taryfy z własnej inicjatywy lub na żądanie Prezesa URE (art. 47 ust. 1 Pe). Należy bowiem uwzględnić, że przedłożoną taryfę Prezes URE rozpatruje w określonym terminie (art. 47 ust. 2 Pe), że zatwierdzona taryfa podlega odpowiedniemu ogłoszeniu (art. 47 ust. 3 Pe) i dopiero po przejściu takiego trybu powstaje taryfa, którą przedsiębiorstwo energetyczne może - w określonym terminie - wprowadzić do stosowania. Warunkiem obowiązywania taryfy jest nie więc tylko jej przedłożenie, ale również uzyskanie zatwierdzenia przez Prezesa URE, publikacja i upływ określonego terminu od publikacji. Uchybienie tym warunkom oznacza nieprzestrzeganie obowiązku, o którym mowa w art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe. Zdaniem Sądu sankcja określona w art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe odnosi się jednoznacznie do spełnienia wszystkich obowiązków określonych w art. 47 tej ustawy. Przyjęcie przeciwnego stanowiska sprawiłoby, że przedsiębiorstwa energetyczne mogłyby stosować, bez ryzyka konsekwencji prawnej, „stare” ceny taryfowe, pod warunkiem zgłoszenia wniosku do Prezesa URE, niezależnie od tego, czy ceny i stawki w nowym wniosku zostały skalkulowane w sposób zgodny z prawem. SOKiK stoi na stanowisku, że "wyłączenie" z okresu, za jaki na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe może być wymierzona kara - okresu od złożenia przez przedsiębiorstwo wniosku taryfowego do zatwierdzenia nowej taryfy (a w praktyce - do jej ogłoszenia), w wielu przypadkach znacznie umniejszałoby znaczenie kary pieniężnej jako środka dyscyplinującego działalność przedsiębiorstw energetycznych. Ponadto prowadziłyby do absurdalnych sytuacji, w których możliwe byłoby ukaranie

przedsiębiorstwa stosującego ceny nieznacznie wyższe niż wynikające z jego zatwierdzonej taryfy na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 6 ustawy, a niemożliwe byłoby nałożenie kary na przedsiębiorstwo, które po złożeniu wniosku taryfowego, a przed zatwierdzeniem nowej taryfy pobierałoby od odbiorców ceny i stawki opłat znacznie wyższe na podstawie starej, ale nie obowiązującej już taryfy.

Nie są zasadne zarzuty odwołania, dotyczące naruszenia art. 47 ust. 2c Pe poprzez jego niezastosowanie oraz art. 47 ust. 2d Pe poprzez jego błędne zastosowanie. Zgodnie z art. 47 ust.2c Pe w przypadku upływu okresu, na jaki została ustalona taryfa, do dnia wejścia w życie nowej taryfy stosuje się taryfę dotychczasową, jeżeli 1) decyzja Prezesa URE nie została wydana albo 2) toczy się postępowanie odwoławcze od decyzji Prezesa URE. Prezes URE prawidłowo nie zastosował tego przepisu w niniejszej sprawie ze względu na treść art. 47 ust.2d Pe, zgodnie z którym taryfy dotychczasowej, o której mowa w ust. 2c, nie stosuje się, jeżeli decyzja Prezesa URE odmawiająca zatwierdzenia taryfy jest uzasadniona koniecznością obniżenia cen i stawek opłat poniżej cen i stawek opłat zawartych w dotychczasowej taryfie i wynika z udokumentowanych i opisanych zmian zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej. W niniejszej sprawie mamy do czynienia z taką właśnie sytuacją. Odmowa zatwierdzenia taryfy przez Prezesa URE decyzją z dnia 23 grudnia 2014r. była uzasadniona koniecznością obniżenia cen i stawek opłat poniżej cen i stawek opłat zawartych w dotychczasowej taryfie i wynika z udokumentowanych i opisanych zmian zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej, co zostało szczegółowo wyjaśniono w treści tejże decyzji, a następnie potwierdzone prawomocnym wyrokiem SOKiK z dnia 14 marca 2016r., wydanym na skutek odwołania przedsiębiorcy i wskazanym wyżej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Natomiast ponowny wniosek powoda o zatwierdzenie XII taryfy złożono w dniu 20 stycznia 2015r. tj. w okresie, w którym dotychczasowa taryfa już wygasła. Wniosek ten nie mógł zatem przedłużyć stosowania taryfy dotychczasowej w myśl art. 47 ust.2c Pe, gdyż jego wniesienie spowodowało wszczęcie nowego postępowania. W niniejszej sprawie nie zaszły zatem przesłanki do zastosowania art. 47 ust.2c Pe.

Nie zasługują także na uwzględnienie zarzuty powoda dotyczące naruszenia art. 56 ust. 3 i 6 Pe. Zgodnie z tymi regulacjami wysokość kary pieniężnej za przedmiotowe przewinienie nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, wysokość kary nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. (art. 56 ust. 3 Pe) Ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. (art. 56 ust. 6 Pe)

Zdaniem Sądu Prezes URE prawidłowo ocenił stopień szkodliwości czynu jako znaczny. Należy bowiem zaznaczyć, że XII taryfa dla ciepła została zatwierdzona z ogólnym spadkiem cen i stawek opłat w wysokości 6,67%, przez co do czasu ustanowienia tej taryfy odbiorcy zobligowani byli do uiszczania niezasadnie zawyżonych cen i stawek opłat, z czego przedsiębiorca uzyskał dodatkowy przychód w wysokości (...) zł. Wymierzona przez Prezesa URE kara w wysokości 712 335,88zł stanowiła zaledwie (...) % przychodu powoda z działalności koncesjonowanej osiągniętego w 2014 r. W tej sytuacji wysokość kary nie tylko nie jest nadmierna, ale wręcz niska, gdyż zaledwie pozbawia powoda niezasadnie uzyskanego przychodu kosztem swoich odbiorców. Z analizy akt sprawy wynika bowiem, że o taką kwotę niższy byłby przychód powoda za okres 1 września 2014r. do 19 stycznia 2015r., gdyby powód stosował w tym czasie zatwierdzoną taryfę XII, uwzględniającą stawki obniżone o 6,67 %.

Jeśli chodzi o stopień zawinienia, Sąd miał na uwadze, że zbyt późne przedstawienie do skutecznego wniosku o zatwierdzenie nowej taryfy było wynikiem świadomych działań przedsiębiorcy. Zdaniem Sądu powód jako profesjonalista, od wielu lat prowadzący działalność koncesjonowaną miał pełną świadomość, że proponowana przez niego obniżka cen i stawek we wniosku z dnia 30 lipca 2014r. nie uwzględnia dostatecznym stopniu kosztów prowadzonej działalności, dlatego nie mogła ona zostać zatwierdzona przez Prezesa URE. Dodatkowo pierwszy wniosek o zatwierdzenie taryfy niewątpliwie został złożony zbyt późno, a nadto był niekompletny, czego powód miał świadomość znając już z poprzednich postępowań procedurę administracyjną, poprzedzającą zatwierdzenie taryfy i jej orientacyjny czas trwania.

Przedsiębiorca dopuścił się więc znaczącego naruszenia swoich obowiązków i miał co do tego pełne rozeznanie. Natomiast Prezes URE miał na względzie dotychczasową niekaralność powoda, co miało wpływ na niski w istocie wymiar kary.

Wysokość nałożonej na powoda kary pieniężnej bez wątpienia mieści się w jego możliwościach finansowych. Zysk netto powoda na dzień 30 września 2015 r. wyniósł (...) zł, co oznacza, że przedsiębiorstwo jest w dobrej kondycji finansowej i generuje wysokie zyski. Nałożona kara będzie spełniać funkcję prewencji szczególnej i ogólnej, a więc być zarówno realną dolegliwością dla ukaranego podmiotu, będącą reakcją na naruszenie przepisów, ale także wyraźnym ostrzeżeniem, zapobiegającym powtarzaniu nagannych zachowań.

Podniesione przez powoda zarzuty odnośnie naruszenia procedury administracyjnej nie mogły odnieść skutku w niniejszym postępowaniu, ponieważ SOKiK rozpoznawał niniejszą sprawę od początku w postępowaniu cywilnym o charakterze kontradiktoryjnym jako sąd pierwszej instancji, przy uwzględnieniu zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązku stron w postępowaniu dowodowym, nie dokonywał natomiast oceny prawidłowości postępowania administracyjnego przed Prezesem Urzędu, albowiem nie należy to do jego kognicji. Gdyby nawet uznać, że w postępowaniu administracyjnym doszło do uchybień proceduralnych to nie mogą one być przedmiotem postępowania sądowego mającego na celu merytoryczne rozstrzygnięcie sporu (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 lutego 2007 roku, sygn. akt VI ACa 952/06).

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, wobec braku podstaw do jego uwzględnienia oddalił odwołanie, jako bezzasadne - art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. stosownie do wyniku sporu, ustalając wysokość należnych pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 1 440 zł, na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2016 r. do 27 października 2016 r.

SSO Witold Rękosiewicz.